

ศาลเจ้าแม่ “แม่โจ้”

ศาลเจ้าแม่โจ้
ที่ระลึก จาก ชมรมศิษย์เก่าแม่โจ้ตาก

"ศาลเจ้าแม่ แม่โจ้หลังแรก"

ศาลแห่งนี้สร้างขึ้นเพื่อเป็นสิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจของคณะนักเรียน ครู อาจารย์ของโรงเรียนเกษตรกรรมแม่โจ้ ในปี พ.ศ.๒๔๙๙ ซึ่งในช่วงนั้นมีเรื่องราวการกระทบกระทั่งระหว่างนักเรียนแม่โจ้กับพนักงานโรงภาพยนตร์สุริวงค์ เหตุการณ์ในครั้งนั้นกลุ่มนักเรียนได้จัดประชุมลับโดยมิให้แพร่พรายไปถึงครู อาจารย์ แล้วกำหนดกลยุทธ์ให้นักเรียนชั้นปีที่ ๑ พักอยู่ที่โรงเรียนอย่างเป็นปกติ ส่วนนักเรียนรุ่นพี่ชั้นปีที่ ๒-๓ ทั้งหมดบุกไปยังโรงภาพยนตร์สุริวงค์ เหตุการณ์ในครั้งนั้นถึงแม้จะไม่มีฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดต้องได้รับบาดเจ็บ ถึงแม้จะมีพุดคุยกันระหว่างอาจารย์ของโรงเรียนกับผู้ประกอบการโรงภาพยนตร์กันเรียบร้อยแล้ว แต่ข่าวดังกล่าวถูกแพร่กระจายจากสื่อมวลชน ไปถึงกระทรวง และรัฐบาล นั่นเป็นสาเหตุให้คนในแม่โจ้ขณะนั้นมาประชุมร่วมกัน โดยคุณปรีชา ถาวร รุ่นพี่ชั้นปีที่ ๒ (รุ่น ๑๙) เป็นต้นคิดในการก่อตั้งศาลขึ้นมาเมื่อทุกคนมีความเห็นพ้องกันก็เข้าไปเรียนคณะครู อาจารย์ได้ทราบแนวคิด เมื่อครูอาจารย์เห็นชอบแล้วก็นำไม้มาประกอบเป็นศาลเพียงตาเล็กๆ เหมือนกับศาลพระภูมิสมัยก่อน และเรียกชื่อตามคนทำพิธีกรรมว่า "ศาลเจ้าแม่โจ้" ว่า "ศาลเจ้า แม่โจ้ หรือ ศาล เจ้าแม่โจ้"

"ศาลเจ้าแม่ แม่โจ้หลังที่ ๒"

ศาลหลังดังกล่าวสร้างได้ไม่นานเท่าไรก็พังลงมา จึงได้มีการสร้างศาลใหม่ขึ้นมาแทนในบริเวณใกล้เคียงกับศาลเจ้าแม่โจ้ หลังที่สอง ที่ตั้งขึ้นในปี พ.ศ.๒๔๙๙ นั้น เป็นศาลไม้ขนาดเล็ก มีขนาดเพียง ๑ x ๑ เมตร สูงจากพื้นถึงปลายหน้าจั่วประมาณ ๑ เมตร หันหน้าศาลออกภายนอกสถาบัน โดยลักษณะตัวศาล มีหลังคาทรงหน้าจั่ว สีเขียว ปั้นลมสีแดง เสาสอบเข้าหากัน มีชายื่นออกมาลักษณะสอบ มีกาแลภายในศาล และภาพวาดของเจ้าแม่ เป็นแผ่นไม้ลงสีแบบนางพระยาโดยภาพของเจ้านั้นได้มีการอัญเชิญมาจากกรุงเทพฯ และได้มาทำพิธีกรรมเพื่อให้เจ้าแม่มาสถิตที่ภาพนี้ สันนิษฐานว่า ผู้ประกอบพิธีกรรมในครั้งแรกนั้นมีจิตเห็นภาพของเจ้าแม่ได้โดยภาพที่เห็นนั้นเป็นภาพในจินตนาการ วันที่ ๒๑ กันยายน พ.ศ. ๒๕๑๗

ศาลเจ้าแม่ "แม่โจ้"

ได้มีการกระทำพิธีย้ายหันหน้าศาลกลับเข้ามาภายในสถาบัน เนื่องจากในขณะนั้นได้มีเรื่องราวต่างๆ ที่ไม่เป็นมงคลเกิดขึ้นกับ นักศึกษาอยู่บ่อยๆ และมีผู้ชำนาญการด้านจิตวิญญาณที่เป็นศิษย์เก่า แม่โจ้แนะนำ ให้หันหน้าศาลเจ้าแม่เข้ามาด้านภายในวิทยาลัย เพื่อให้เจ้าแม่ปกป้องรักษาคนภายในได้ และในการสร้างศาลก่อนหน้านี้เป็นเพียง การอัญเชิญเจ้าแม่มาสถิตในศาล ไม่ได้มีการขอให้ท่านปกป้องรักษาคนที่ อาศัยในเขตวิทยาลัย ในการย้ายศาล และหันหน้าศาล เข้ามาภายใน วิทยาลัยครั้งนี้ได้มีการปรับปรุงสร้างศาลขึ้นใหม่ให้มีลักษณะใหญ่กว่า ศาลเดิมเล็กน้อย ในการประกอบพิธีกรรมในครั้งนี้ ได้มีการประกอบพิธี บวงสรวงขอให้เจ้าแม่ท่านช่วยปกป้องรักษา ดูแลคนในวิทยาลัยด้วย เรื่องราวต่าง ๆ ที่ไม่ดี ไม่เป็นมงคลก็ลดน้อยลงไป และมีหลายครั้งใน หลายเหตุการณ์เชื่อกันว่าเจ้าแม่ท่านมาพบในนิมิตตدلใจให้คนในแม่โจ้ได้ พบกับสิ่งดีงาม สิ่งที่ต้อง เป็นเพราะบารมีของท่าน

"ศาลเจ้าแม่ แม่โจ้หลังที่ ๓"

ได้มีการสร้างศาลใหม่ เป็นศาลหลังที่ ๓ เมื่อวันศุกร์ที่ ๓๐ เดือน พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๒๒ มีขนาดกว้างขึ้นโดยชมรมศิษย์เก่าแม่โจ้ รุ่น ๒๐ เป็นผู้ดำเนินการสร้างถวายให้แก่เจ้าแม่ เพื่อให้ศาลของเจ้าแม่ ดู สง่างาม มีบริเวณสักการะกว้างขึ้น เป็นอาคารถาวร มีการประดับมุกทัศน์ และสภาพแวดล้อมอย่างสวยงาม บริเวณสร้างศาลใหม่ครั้งนี้ได้ย้าย เข้ามาด้านในประมาณ ๔-๕ เมตร เพราะกรมทางหลวงจะมีการขยาย ถนนเพิ่มเติม ส่วนวัสดุของศาลเดิมนั้นได้นำไปไว้ที่วัดแม่โจ้ งบประมาณ สร้างด้วยศรัทธาของ แม่โจ้รุ่น ๒๐ ในปี พ.ศ.๒๕๒๒ จำนวนเงิน ๓๗,๘๒๙ บาท

"ศาลเจ้าแม่ แม่โจ้หลังที่ ๔ (ปัจจุบัน)"

วันที่ ๑ สิงหาคม พ.ศ.๒๕๔๙ รองศาสตราจารย์ ดร.เทพ พงษ์พา นิช อธิการบดี ณ ขณะนั้น ได้เชิญศิษย์เก่าแม่โจ้ หารือการสร้างศาลเจ้า แม่ "แม่โจ้" แห่งใหม่ เนื่องจาก สภาพสิ่งแวดล้อมเปลี่ยนแปลงไป มีการ ขยายถนนของกรมทางหลวง การปรับทางเท้าของเทศบาลตำบลแม่โจ้ มีสิ่งปลูกสร้างอาคารเรียนเนื่องจากนักศึกษาเพิ่มขึ้นจำนวนหลายเท่า ตัว บริเวณสถานที่สำหรับใช้ประกอบพิธีกรรมที่ ศาลเจ้าแม่ "แม่โจ้" คับ แคบลง อีกทั้งมีน้ำท่วมขัง

ศาลเจ้าแม่ "แม่โจ้" (ต่อ)

ศาลเจ้าแม่แห่งใหม่จึงได้ถูกกำหนดจัดสร้างขึ้นด้านทิศใต้ของของสถานที่เดิมประมาณ ๒๐๐ เมตร กลางสระน้ำภายในอุทยานกล้วยไม้ไทย เจริมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ซึ่งมีความร่มเย็นและกว้างขวางเหมาะสำหรับประกอบพิธีกรรม มหาวิทยาลัยแม่โจ้ ได้จัดสรรงบประมาณประจำปี ๒๕๕๑ จากรัฐ ในการก่อสร้างอาคารสาธิตการปฏิบัติธรรมพร้อมการปรับปรุงภูมิทัศน์ (ศาลเจ้าแม่ "แม่โจ้") ราคา ๗๖๐,๙๒๔ บาท และมีรายได้มหาวิทยาลัยแม่โจ้สมทบ ๑๐% นอกจากนี้มีงบประมาณจากการบริจาคของศิษย์เก่าแม่โจ้ ได้แก่ คุณปรีชา ถาวร ศิษย์เก่าแม่โจ้รุ่น ๑๙ บริจาคหินอ่อน หินแกรนิต และหินศิลาแลงมูลค่ากว่า ๒ แสนบาท คุณปัญญา เหมือนสังข์ ศิษย์เก่าแม่โจ้ รุ่น ๒๗ สมทบทุนค่าแรงงานในการปูพื้นหินอ่อน หินแกรนิต และหินศิลาแลง ทั้งหมดตลอดจนศิษย์เก่าและผู้ศรัทธาสมทบด้วยจำนวนมากอนึ่งอาคารดังกล่าวมีคุณจำนง ถาแปง จากกองอาคารและสถานที่ สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยแม่โจ้ เป็นสถาปนิกผู้ออกแบบ โดยมี ห้างหุ้นส่วนจำกัด กอบกู้เซอร์วิส จังหวัดเชียงใหม่ เป็นผู้รับเหมาก่อสร้าง

การออกแบบอาคารดังกล่าว เน้นสถาปัตยกรรมแบบล้านนาไทย คอนกรีตเสริมเหล็กยกกระดับพื้นสูง ๑.๖๕ เมตร หลังคามุงดินขอพื้นเมือง ขนาดอาคารกว้าง ๓.๕๐ เมตร ยาว ๗.๘๐ เมตร มีระเบียงโดยรอบที่ระดับพื้นดิน ถ้ารวมพื้นที่ทั้งหมดเป็นลานกว้างสี่เหลี่ยมผืนผ้า ๙.๘๕X๑๓.๙๕ เมตร และได้กำหนดที่ตั้งในสระน้ำ โดยได้แนวคิดจากภูมิปัญญาท้องถิ่นในการสร้างหอไตรกลางสระน้ำ เพื่อป้องกันมดและปลวกเข้าไปยังอาคารดังกล่าว ไม่ต้องใช้สารเคมีฉีดพ่นแมลง ส่วนหลังคาโครงสร้างคอนกรีตเสริมเหล็ก ใช้ไม้กลอนลาด ไม้จริงและมุงด้วยดินขอ หลังคาลาดโค้งตามสถาปัตยกรรมล้านนาหรือภูษัย มีหน้าจั่วและปั้นลมคอนกรีตไทย จำลองจากวัดต้นเกว๋น ซึ่งเป็นวัดที่มีสถาปัตยกรรมล้านนาที่เก่าแก่ ซึ่งมีชื่อว่า "หางวัน" หันหน้าด้านทิศตะวันออกเฉียงเหนือ (เมื่อถึงฤดูหนาวพระอาทิตย์จะขึ้นตรงนี้)

มหาวิทยาลัยแม่โจ้ ได้กระทำพิธียกเสาเอกอาคารสาธิตการปฏิบัติธรรม พร้อมปรับปรุงภูมิทัศน์ (ศาลเจ้าแม่ "แม่โจ้") แห่งใหม่นี้ เมื่อวันที่เสาร์ที่ ๑๒ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๕๑ เวลา ๐๙.๐๙ น. และช่วงเวลา ๑๐.๑๐ น.

ได้ราชาฤกษ์ มีการขึ้นท้าวทั้งสี่ และมีพิธีตอกไม้มงคลที่ก้นหลุมฐานราก พร้อมผ้าแพร มะพร้าว กล้วย อ้อยมัดที่เสาเอก พระสงฆ์เจริญพุทธมนต์ โดยมีผู้บริหาร คณาจารย์ ศิษย์เก่า และนักศึกษามหาวิทยาลัยแม่โจ้ ร่วมพิธีจำนวนมาก

รวบรวม/เรียบเรียงข้อมูล:

อนุสรณ์ วิจารณ์ปรีชา นักวิชาการศึกษา กองส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม
มหาวิทยาลัยแม่โจ้

ศาลเจ้าแม่ "แม่โจ้" (ต่อ)